

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. DIONYSII || CARTHUSIANI, DE || DOCTRINA ET REGV-||lis
vitae Christianæ**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, 1577

VD16 D 1959

De ijs quæ specialiter pertinent ad Iudices 16.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60177)

REGVLA VII.

AD rectores urbium spectat, rebus
venalibus prefigere rationabile pro-
ritium, fraudesque ponderum ac men-
surarum vetare atque punire, nec talia
in voluntate relinquere venditorum.
Væ igitur eis, qui ista non implent. &
maxime qui munera sumunt, . ut
numquamque vendere sinent pro-
cariùs valet. In quibus cõpletur, quod
Salomon protestatur: Viscera impio-
rum crudelia. Aduertant ergo, quod
in Leuitico Dominus iussit. Nolite
iniquum aliquod facere in iudicio, in
regula, in pondere, in mensura.

Prou. 12.

Leuit. 19.

*De ijs, qua specialiter pertinent
ad Iudices,*

Articulus XVI.

Eccl. 7.

August.

NOli querere fieri iudex nisi
valeas virtute irrumpere in-
iquitates. Virtus, ut ait Au-
gustin . est bona qualitas
mētis, qua nullus malè vtitur. Ideo o-
mnis actus, qui elicitivè ex virtute pro-
cedit, est bonus atq; laudabilis. Et si ex
charitate impatiue nascatur, est meri-
torij vite æternæ. Etenim sine charita-
te nihil est ita meritorium & Deo acceptum.

Denique

H. DE VITA CHRISTIAN. 181

Denique dictum est, quod finis iuris
civilis ac regiminis secularis sit ordi-
nandus ad diuini iuris ac spiritualis re-
giminis finem, qui est vita æterna. I-
taque ad hoc quod Principes, Recto-
res ac Iudices Deo acceptabiliter ac
meritoriè præsent, regant ac iudicent,
primo exigitur, vt in charitate, id est, I.
in spiritali Dei & proximorum amo-
re consistant: ad quod ad minus exigi-
tur, vt non solùm immunes sint ab
omni amore carnali, & priuato præ-
dominante ac odio, sed ab omni quo-
que mortali peccato. Si autem quæra-
tur quid sit ex charitate præesse, rege-
re, iudicare, dicendum quod hoc nil
aliud est, nisi vt seruus Dei intuitu &
affectu complacendi altissimo & ho-
norandi eum in omnibus, in seipso ac
subditis, ad gloriã eius, & ad prospere-
ritatem ac pacem communitatis, imò
finaliter ad obtinendum salutem æ-
ternam sibi ac subditis, exercent hos
actus. Taliter ergo suam dirigat atque
rectificet intentionem & actionem om-
nis præsidēs, & rector & iudex: alio-
qui in exercitijs & laboribus sui offi-
cij non solùm nil gratiæ ac gloriæ
promerebitur, imò etiam damnatio-

*Ex charita-
tem præesse
quid sit.*

h z. nem

nem sibi æternam mercabitur : & hoc ex dictis in præcedenti libro euidenter iam paruit. Secundò exigitur,

II. vt seu rector publica autoritate fungatur, iurisdictionem quæ habeat super eum, quem iudicat : vt sit legitimus, nõ usurpatus legis minister : nec alienã in messem suã præsumat mittere falcẽ. Per hoc Pilatus conabatur euadere iudicationem de Christo, ad

Luc. 23. Herodem mittens eundem, de cuius potestate seu territorio extitit Christus. Vnde primo narratur Machabeo

I. Mac. 15. rũ, quemadmodũ Romani scripserũt sibi subiectis, vt Iudæos pestilentes ad ipsos, confugientes transmitterent Simoni principi Iudeorum, quatenus secundum legem Dei sui puniret illos.

III. Tertiò requiritur, vt iudex secundum iuris tenorem, ordinem & processum ferat iudicium: hoc est, secundum allegata & probata, & modũ legitimum, seu iuxta consuetudinẽ rectam & approbatam. Hinc, sicut in actib⁹ legitur, iudex dixit pro Pauli defensione Iudæis : Non est consuetudo Romanis, aliquem damnare hominem, priusquam is qui accusatur, præ-

Act. 25.

sentes

DE
sente
defen
crim
glori
Iudæ
cipien
lo iur
Deus
cund
legen
Qu
stans,
cedat
impo
us per
bam a
dicio
rum
Pilati
ens, e
clama
sanct
non r
ficatio
Qu
ptor
deret
port
ppe
denti

H. DE VITA CHRISTIAN. 183

sententes habeat accusatores, locumque defendendi se accipiat ad abluenda crimina, quæ ei obijciuntur. Hinc idē gloriosus Apostolus Paulus principi Iudæorum, ipsum iniuste percussū precipienti, ex inspiratione diuina ac zelo iustitiam respondit: Percutiet te Deus paries dealbate. Et tu sedens secundum legem me iudicas, & contra legem me percuti iubes? *Act. 23.*

Quartò requiritur, vt iudex sit constans, ita vt sedens pro tribunali, non cedat multitudini malè motæ, nec importuno clamori. Propter quod Deus per Moysen iussit: Nō sequaris turbam ad faciendum malum, nec in iudicio acquiesces sententiæ plurimorum, vt à vero deuias. Contra hoc egit Pilatus, qui Christi innocentiam sciens, euadendiq̃ue viam habens, cessit clamoribus Iudæorum. Quo contra sanctus Iob fassus est: Donec deficiam, non recedam ab innocētia mea. Iustificationem q̃ cœpi tenere, nō deserā. *Exod. 23. Math. 27. Iob. 27.*

Quintò exigitur, vt nequaquā accipitor sit personarum, sed causas consideret, nō personas: nec vnum palpet, portet, excuset, audiatūe præ alio. Ait quippe Ambrosi⁹: Maximū crimē in p̃sidentib. est, q̃ attendunt personas, non *Ambrosius.*

Deut. 1.

causas. Vnde & in Deuteronomio
Moyſes conſtitutus à ſe & ſub ſe præ-
cepit iudicibus: Ita paruum audietis
vt magnum, nec accipietis cuiusquæ
perſonam. In hoc igitur iudex homo
conformet ſe iudici Deo, de quo prin-
ceps teſtatur Apoſtolorum: In verita-

Aſt. 10.

te comperi, quoniam nõ eſt perſona-
rũ acceptor Deus. Eſt demũ acceptio
perſonarum directè contraria diſtri-
butiux iuſtitix, qua vnicuique tribu-
tur ſecundum dignitatem, diſpoſi-
tionem, ac merita ſua. Idcirco ex ſuo

1. Reg. 14.

genere eſt mortale peccatum. Talen-
te voluit Saul rex exhibere, dicen-
do: Si per Ionatham filium meum factum
eſt malum hoc, abſque retractatione
morietur.

VI.

Sextò oportet vt iudex nequaquam
ſit levis ad credendum, præſertim ac-
cuſantibus alios: Imò veritatem in-
quirat, teſtes (ſi videtur) examinet, &
omnem ſuam diligentiam faciat ad
cognoſcendum quod verum eſt, pro-
ut ſanctus Iob, plurimorum iudex &
teſtis, de ſeipſo fatetur: Cauſam, in-
quiens, quam ignorabam, diligentia
mè inueſtigabam. Maximè, quoque
obſeruandum eſt hoc in accuſatione

Iob. 29.

e no

H. DE VITA CHRISTIAN. 189

normium scelerū, nisi euidentia facti
aut publica diffamia, accusatoris sup-
pleat locum. Hinc in Genesi iudex al-
tissimus per modum non credentis,
& veritatem per seipsum scrutari vo-
lentis, loquitur Abrahe de Sodomitis:
Clamor Gomorrhæorum venit ad me: *Gen. 18.*
Descendam & videbo, an iuxta cla-
morem, qui venit ad me, faciat, an nō.
Hæc credendi facilitas in principibus
& iudicibus, cunctisque præsidenti-
bus est vehemēter periculosa, & plu-
rimū etiam innocentum ac paupe-
rum oppressiua, sicut & de hoc multa
scribit sanctus Bernardus ad Eugeni-
um papam. Quod & Assuerus rex ex-
pertus, ait: Quidam aures principum
simplices & ex sua natura alios æsti-
mantes, callida fraude decipiunt. Sic
iniquus Siba decepit Dauid regem, *2. Reg. 16.*
citō & incautē credentem & incautē
credentem, accusans bonum illum
Miphiboseh. Hinc in Ecclesiastico
habetur. Qui credit citō, leuis est cor. *Eccle. 19.*
& minorabitur. Salomon quoque
in Prouerbijs: Innocens credit omni *Prouer. 14.*
verbo: astutus considerat gressus suos. *VII.*
Septimō est necesse, vt iudex tam
iustus ac timoratus consistat, vt nul-
la

la passione, hoc est, nec timore, nec cupiditate nec amore, nec odio declinet à vero & recto iudicio: Imò potiùs velit omne perpeti damnum ac mori, quàm aequitati & veritati contraria. Ideo

Exod. 23.

Moyſes dixit: Non accipias munera, quæ excecant etiam prudentes, & subuertunt verba iustorum.

Eccle. 20.

Hinc in Ecclesiastico legitur: Xenia & dona excecant oculos iudicum, & quasi frænum in ore auertunt correptiones eorum.

Bernard.

Refert sanctus pater Bernardus libro de consideratione, de quodam legato, qui in suo itinere accepit à quodam equum, quo eguit. Paulo post collator equi pro causa sua accessit legatum tanto fidentiùs, quanto recentius dederat ei equum. Cui legatus: Nesciebam, inquit, te causam habere. Ecce in stabulo equus tuus, recipe illum. Denique

*Supplicium
iniqui iudicis*

Cambyſes rex Persarum vnum ex suis iudicibus fecit viuum excoriari, quoniam quendam ex odio iudex ille dânauerat: cuius etiam iudicis cutem fecit superponi iudiciariæ sedi, in qua filius illius excoriati sedit ad iudicandum, vt mortem patris sui remem-

VIII.

orando, iniustum vitaret iudicium. Octauò, necesse est, vt in iudicando non

fit

DE VITA CHRISTIAN. 197

fit nimium compasiuus. Nempe per
Moyſen Dominus ait: Pauperis non
mifereberis in iudicio. Veruntamē iu- *Exod. 23.*
dices exhibere ſedebēt pios pauperib⁹
iudicando, quantū valent ſine alteri⁹
partis præiudicio, & abſq; derogatio-
ne iuſtitiaē. Idcirco in Eccleſiaſtico *Eccle. 4.*
ſcriptū eſt: In iudiciādo eſto illis quaſi
pater. Vnde ſanct⁹ Iob proteſtatur: Cū
ſederē quaſi rex, circūſtante exercitu, *Iob. 29.*
erā tamen mœrentiū cōſolator. Vhe-
menter ergo damnabiles ſunt, qui mi-
ſerabilibus perſonis, videlicet, orpha-
nis, pupillis, viduis, pauperibus, tristi-
bus & afflictis præbent ſe duros, aut
aſperiores q̄ magnis, diuitib⁹ atq; po-
tentibus. Ideo Salomō loquitur: Non *Prouer. 22.*
facias calumniā pauperi, neq; cōteras
egenū in porta, .i. in loco iudicij: q̄
in portis olim iudices reſidebant, vt
ab omnibus facilius haberentur. Po-
ſtremō ſunt alia quædam, quæ ad iu-
dicem ſpectant, & exiguntur ad hoc,
q̄ dignus ſit iudicare: videlicet boni-
tas vitæ, quia indign⁹ eſt alios iudica-
re, qui in eiſdem aut maiorib⁹ eſt pec-
catis, de quibus iudicat alios: Et rur-
ſus, quoniam nemo eſt prudens, niſi
virtuoſus. Prudentia autē ad iudicē p̄-
cipuē

cipuè pertinet, sicut iustitia, vt ostensum est supra. Item, iudicis est non admittere preces in præiudicium alterius partis aut æquitatis.

De pertinentibus specialiter ad Principes. articul. XVII.

Esaiæ 32.

ECCE in iustitia regnabit rex, & principes in iudicio præerunt. Princeps quoque ea, quæ digna sunt principe, cognabit, & ipse super duces stabit. In populo Christiano multiplex ordo est in potestate. iure atque regimine seculari, civili, politico. Est quippe potestas suprema in statu & ordine isto imperialis, præsertim monarchica. Deinde Regalis, Ducatus, Comitatus. Item magnatum, Baronum, militum, militariumque virorum. His omnibus hoc extat commune, quòd quanto altioris sunt potestatis, ac præsentia latioris, tanto ad ampliores virtutum tenentur perfectionem, quatenus ad suorum executionem officiorum idonei sint & condigni. Cùm enim homo seipsum salubriter regere nequeat sine prudentia ac virtute: quomodo totam communitatem

DE V
nitate
sine g
præcla

N
scopur
poralib
virum
si sua c
rioren
pertin
re, virt
re, cha
vinci à
lum. Q
existit
cipua.
atque
exuber
strat ac
sua præ
tutum
illumin
traher
pacific
implet
sumen